No. 1560 Zaterdag 22 November 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Verwaarloosde Jeugd.

Herhaaldelijk werd in den laatsten tijd geklaagd over inbraken en kleine diefstallen. De daders bleven tot dusverre onbekend.

Dat wij hier met echte dieven te doen hebben, gelooven wij niet, wij denken meer aan brutale baldadigheid van verwaarloosde jongens.

Inbrekers van beroep worden niet tegengehouden door een houten zoldering, daar weten ze wel doorheen te komen, vooral als het huis onbewoond is en slechts tot pakhuis en winkel is ingericht. En tot twee, driemaal toe werden boven een winkel de pannen wel gelicht, maar werd verdere inbraak opgegeven, omdat de dieven stuitten op een houten zoldering.

Vrijdagnacht van de vorige week is des nachts ingebroken in het Clubgebouw der St. Jozef's Gezellen van Pietermaai. De inbreker was in een der palen geklommen en zoo op het balkon gekomen. Bij het overstappen stapte hij in een blik met vuilnis en zoodoende konden den volgenden morgen zijn voetstappen nauwkeurig worden nagegaan.

De inbreker is rond de cantine geloopen om te zien, of er iets van zijn gading was, maar vond alle deuren gesloten. Niets werd geforceerd en niets uit de zaal ontvreemd.

Dat was geen inbreker van beroep. Het clubgebouw staat ver genoeg van de bewoonde huizen af om een dief volop gelegenheid te geven ongestoord zijn gang te gaan, zoo hij deuren wilde openbreken, ofschoon hij daarbij eenig gerucht niet zou kunnen vermijden.

Toch was er nergens eenig spoor te ontdekken, dat er moeite was gedaan om deuren of kasten open te breken.

De dief was zonder inbrekerswerktuigen.

Daar deze inbraak in denzelfden tijd geschiedde, als de vele andere in de stad, mogen we veronderstellen, dat het wel dezelfde persoon zal geweest zijn, die overal blijken heeft gegeven geen inbreker van beroep te zijn, maar een of andere verwaarloosde jongen.

Dat er velen van dergelijke jongens zijn, zal de Kantonrechter ons wel kunnen mededeelen, die herhaaldelijk zaakjes van baldadigheid en deugnieterij heeft te behandelen.

Ook het Koloniaal Verslag bevestigt ons in deze meening.

Gedurende 1912 werden in de gevangenis opgenomen.

3	jongens	van 13	jaren
4	„	„ 14	„
2	„	„ 15	„
6	„	„ 16	„
11	„	„ 17	„
17	„	„ 18	„
25	„	„ 19	„
18	„	„ 20	„

86 jongens van 13—20 jaar.

Daarbij komen nog.

14	jongemannen	van 21	jaar
15	„	„ 22	„
13	„	„ 23	„
8	„	„ 24	„
9	„	„ 25	„

59 jongemannen van 21—25 jaar.

In het geheele jaar werden 280 personen opgenomen, waarvan er 86+59=145, dat is dus ruim de helft, nog niet volwassen waren.

We mogen derhalve wel verklaren, dat hierdoor voldingend bewezen is, dat op Curaçao een erg verwaarloosde jeugd bestaat.

Wat daartegen te doen?

Reeds vroeger hebben wij gewezen op de noodzakelijkheid van de oprichting eener tuchtschool.

Die 43 jongens van 13—18 jaar behooren toch zeker niet in een gevangenis thuis.

Die moeten niet alleen gestraft worden, maar ook streng worden opgevoed.

Een gevangenis is daartoe niet het meest geschikt.

Daartoe dient een tuchtschool.

Nu het Gouvernement groote terreinen heeft aangekocht in de Benedendistricten, meenen wij de aandacht te mogen vestigen op de dringende noodzakelijkheid met de oprichting eener tuchtschool te beginnen.

Als die tuchtschool zóó wordt ingericht, dat de jongens flink leeren werken op het land en het Dry Farming System bijvoorbeeld daar ten volle in toepassing wordt gebracht, zou die school van zeer veel nut zijn voor onze Kolonie. Men zou dan in eigen Kolonie een echt Curaçaosche landbouwschool rijk worden, en het zoo hoogst nuttige Dry Farming System zou ongemerkt inburgeren bij de bevolking. De onkosten kunnen zoo hoog niet loopen, daar ook in de gevangenis voor het onderhoud dezer jongens betaald moet worden. Dat blijft dus ongeveer hetzelfde.

Maar in de tuchtschool zouden zij ook productieven arbeid verrichten en aldus voor een groot gedeelte minstens in eigen onderhoud voorzien.

Beleefdelijk bevelen wij deze denkbeelden aan het Bestuur ter overweging aan.

Eén ding staat vast bij geheel de burgerij. Er moet iets gedaan worden voor de verwaarloosde jeugd. Zóó kan en mag het niet langer blijven.

Een mooi stuk Sociale Arbeid.

Neen, Waarde Lezer, niet in het Buitenland valt dit mooi stuk werk te bewonderen, maar binnen onze eigen Kolonie, midden in onze goede stad van Curaçao.

Dit jaar werd in de Breede Straat van de Overzijde een huis opgericht, zwaar, breed en hoog, massief, hecht en sterk, op welks voorgevel de naam prijkt Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid. Het is een echt mooi gebouw, een sieraad voor de Breede Straat. Maar, ga eens naar binnen en bewonder die ruime, frissche lokalen, vol licht en lucht. Wat is hier alles netjes, flink en degelijk ingericht. Ge behoeft niet te vragen, wat er hier zooal verkocht wordt, ge ziet alles op orde uitgestald voor u in de vitrines, rond den muur in de glazen kasten.

Omhoog ziet ge geen plafond, maar een gaanderij, en daarboven nog een. Ge reikt dus van beneden uit met uw blik drie verdiepingen hoog. De frissche wind kan vrij het heele gebouw door stroomen en overal koelte brengen.

Achter den winkel vinden wij het magazijn van zoolleer, waar de schoenmakers hun inkoopen opdoen.

Daar achter zien we de machineriën, kooktoestel, molen en pers voor de vermecellifabricage.

Eén hoog is uitsluitend stapelmagazijn, met op zij het bureau van 't Bestuur en van den hoofdboekhouder. De tweede boekhouder zit in een klein lokaal achter den winkel.

Als wij nu aan de trapdeur bellen, krijgen we toegang naar de derde verdieping, het eigenlijke doel van ons bezoek aan het Gebouw der Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid. Hier valt dat mooi stuk sociale arbeid te bewonderen, waarvan wij boven spraken.

Op lange banken, vier à vijf rijen, ziet ge ± 50 jongens aan 't werk, aan t' alpargata's maken.

Een nieuwe industrie van Curaçao in volle actie.

Tien jaar geleden werden alle alpargata's, die hier algemeen door de bevolking gedragen worden, ingevoerd uit den vreemde. Thans, tien jaar later, wordt er geen enkele meer ingevoerd, maar wel duizenden uitgevoerd. De geheele bevolking draagt scheoisel, dat hier op Curaçao zelf gemaakt is.

Dagelijks worden op deze fabriek 400 alpargata's, dat is 200 paren, vervaardigd, en onmiddelijk verkocht. Ofschoon er ook eenige kisten per jaar worden uitgevoerd, legt de Vereeniging zich tot dusverre nog niet speciaal toe op den export, omdat ternauwernood voldaan kan worden aan de navraag van het artikel voor eigen kolonie.

Behalve deze 50 jongens zijn nog 36 personen aan de Vereeniging verbonden, zoodat deze inrichting aan 86 personen een bestaan verschaft.

Dit werk-verschaffen is voor ons echter geenszins de hoofdzaak. Het voornaamste, wat ons zoozeer trof, was de orde en regel, welke in de fabriek heerschte.

Die jongens komen s'ochtends allen op een bepaalden tijd in het werklokaal en moeten daar blijven tot den middag, en na schaftijd weder tot den avond.

Die jongens worden daar gevormd tot flinke arbeiders, die hun vak door en door verstaan, niet bang zijn voor wat werk, maar hun vak ernstig opvatten en er bij blijven.

Is dit geen mooi stuk sociale arbeid, verkregen door invoering van een eigen, nieuwe industrie voor de bevolking?

Maar nog breeder verspreidt de Vereeniging haren zegenrijken invloed over onze maatschappij. Jaren achtereen konden de arme schoolkinderen tegen verminderde prijzen hun schoeisel aldaar bekomen, en tot op den dag van heden zijn de uiterst goedkoope alpargata's even laag in prijs gebleven, ofschoon de prijs van het leer in de laatste jaren zeer veel is toegenomen en bijna verdubbeld.

Dit is een weldaad aan het volk bewezen, welke door weinigen misschien wordt opgemerkt, maar die een uitvloeisel is van het goede beginsel, waarop de geheele Vereeniging steunt.

Door het volk voor het volk werkend tracht zij zooveel mogelijk goed te doen en hare leden tegelijkertijd maatschappelijk te ontwikkelen en christelijk op te voeden. Want niemand wordt daar als arbeider toegelaten, of hij moet lid zijn van de St. Jozef's Gezellen Vereeniging.

Is bij dit alles nu reeds het volmaakte bereikt?

Dat willen wij geenszins beweren.

De vereeniging is nog jong, zij bestaat pas 6 volle jaren. In het begin moest er gezocht en beproefd worden.

Maar men is thans op den goeden weg, waarop veel goeds bereikt kan worden tot verhooging van het maatschappelijke welzijn van vele familiën. En een zekere graad van maatschappelijk welzijn wordt toch vereischt om vatbaar te zijn voor hoogere aspiraties en volgzaam te worden voor opwekkingen tot een Christelijken levenswandel.

De Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid verricht dus werkelijk echt socialen arbeid op christelijken

NAAR HET GELUK.

(Uit het leven van een bekeerling.)

XXII Het Bederf.

Waarom zijn in Parijs de huwelijken zoo ongelukkig, zoozeer zelfs, dat het huwelijksgeluk daar een onbekende zaak is?

Omdat beide partijen onzedelijk leven; zij verachten elkander wederkeerig.

Het is een uitgemaakte zaak, dat er geen vriendschap bestaanbaar is zonder wederzijdsche hoogachting.

Hoe is het echter mogelijk, iemand te achten, die zijn plichten niet nakomt, onzedelijk, onchristelijk leeft?

Ook nog om andere redenen is het leven te Parijs geheel en al bedorven; de dienstboden worden allen omgekocht, niet slechts in 't geheim, maar als algemeen geldende regel.

De koetsier ontvangt percentengeld van den paardenkoopman voor ieder nieuw paard, dat wordt aangeschaft. Dat beteekent dus zooveel als: Geef het heel koud te drinken, als het bezweet is, dan wordt het dampig en moet er een nieuw paard gekocht worden. De handelaar in veevoeder doet evenzoo, vandaar dat door onhandige slordigheid veel haver tusschen het stroo van den stal valt, en voor iedere schepel ontvangt de koetsier idem zooveel.

De wagenmaker betaalt iets extra voor elke reparatie en natuurlijk! de zemeleeren lap valt per ongeluk op den grond en het zand, dat er in blijft zitten, maakt krassen in het lak; of met een vuile hand steunt de knecht op de rijtuigkussens, die ongemerkt vol wagensmeer en olievlekken komen.

De kamenierster maakt heele mooie zaakjes met de percentgelden voor ieder nieuw costuum van Mevrouw. Ieder oogenblik heeft zij dan ook een ongeluk, waarover ze ontroostbaar is, en het costuum is bedorven.

De kok drijft het door tot het dolle toe. Alle inkoopen doet hij zelf en legt er dan een stuivertje op voor Mijnheer. Een aardig winstje schiet er zoo voor hem over.

De Hertog de Morny had een voortreffelijken kok, maar hij werd zoo vreeselijk duur, dat de Hertog hem op zekeren dag het volgende voorstelde: „Gij schijnt tevreden met uw 2000 francs salaris, maar ik zal er u 5000 geven op voorwaarde, dat gij mij alle waren berekent volgens den Marktprijs".

Heel gemoedelijk ontwoordde de slimmerik: „Och Monseigneur, laten wij ons houden aan de oude gewoonte, daar zijn we nu eenmaal aan gewend".

XXIII Het Leger.

De Fransche soldaat heeft zijn goeden tijd gehad. Toen de Duitsche Michiel nog in z'n kinderschoenen liep, toen men elkander bevocht met zeer onbeholpen wapenen, en nog niet de kunst verstond groote legermassas in een enkel punt te concentreeren, toen waren de Franschen de beste soldaten van de heele wereld. Dat was ten tijde van den Eersten Napoleon.

Tegenwoordig, nu ontelbare massas naar een enkel punt worden samengetrokken, tegenwoordig beslist de discipline, de krijgstucht; en daar verstaan de Franschen niets van.

Een Fransche Overste vertelde mij eens: Als de eerste tien man gevallen zijn, luistert geen enkel soldaat meer naar het commando, ieder wil voorwaarts, en houdt zich zelf voor moediger dan de commandeerenden officier. Dat is het gevolg van gelijkheid, dat zij door die herhaalde revoluties in zich hebben opgenomen; zij hebben geen eerbied meer voor het gezag. Wijkt de vijand bij hun dollen stormloop, dan wordt elk dezer dwergjes een reus, maar wijkt de vijand niet, of als ze zelf klop krijgen, dan liggen ze ook ineens platgeslagen, zooals wij de Franschen gezien hebben gedurende hun gevangenschap, omdat zij allen moreelen ondergrond missen.

En de officieren?

Men zegt, dat in den oorlog een officier die plaats inneemt, welke hem in vredestijd wordt aangewezen.

Te Parijs schaamt een officier zich om buiten diensttijd zijn uniform te dragen. Daarmede is alles gezegd.

Men werpt den Duitschen Officieren wel eens tegen, dat zij zich voor hooger houden dan de gewone burgers.

Och, dat is natuurlijk belachelijk; zij zijn immers de zonen en broeders van die andere gewone burgers, door wie zij met de belastingpenningen betaald worden en in wier dienst zij eigenlijk zijn. Daarover spreken wij dus verder niet.

Men zegt ook, dat zij te veel in eigen kringetje leven, een eigen begrip over eer hebben en een eigen eergevoel.

O, dat is juist goed; laten wij hun dat. Geven wij hun de eereplaats in onze gezelschappen; om dien voorrang in de maatschappij dienen zij, want met hun traktement kunnen zij werkelijk niet toekomen. Ontnemen wij hun nu de eereplaats, dan moeten wij hun meer geld betalen, en het traktement verhoogen, waardoor wij nu juist geen betere officieren zullen krijgen. Als bij onze officieren het oogenblik aanbreekt, dat vleesch en bloed hun tot verleiding zijn, dan weet iedere officier, dat hij met zijn eer alles verliest, en daarom staan zij er zoo op, die eer hoog te houden.

XIV Zonder God.

Het glanspunt van Parijs was het tentoonstellingsjaar 1867.

Napoleon was door Czar Nicolaas zwaar beleedigd.

De trotsche alleenheerscher wilde den Parvenu niet erkennen en antwoordde hem: Ik ben niet uw „Beste Neef".

Dit woord heeft hij met den Krimoorlog en zijn eigen leven betaald.

In het tentoonstellingsjaar werd alles weer goed gemaakt. De gekroonde hoofden kwamen van alle zijden, zelfs de Sultan, als gast van Napoleon naar Parijs om hem te huldigen. Alle volkeren der aarde in hun nationalen kleederdracht kwamen daar te samen; de Bedouïnen reden op hun kameelen door de straten van Parijs, dat trotsch was en gelukkig, en onnavolgbaar in de ontvangst en het goed-doen zijner gasten. Het eene tooverfeest volgde op het andere. Het schitterendste was wel dat, wat gegeven werd in het Hotel de Ville; om middernacht had de groote rondgang plaats — de Czar van Rusland liep met Keizerin Eugénie, daarna de Pruisische Koning Wilhelm I, en alle anderen. Napoleon met zijn dwergachtige korte beenen droeg een korte broek, lange kousen en schoenen met gespen, zooals wij trouwens allemaal gekleed waren, omdat het hofdracht was. Het meest opvallend waren de lichtende flikkeroogen van Bismarck.

O, als ik nog eens terugdenk aan dezen tijd! Waar zijn die schitterende dagen en die algemeen bewonderde grooten dezer aarde? St. Cloud, de Tuilerieën, het Hotel de Ville, 't ging alles in vlammen op.

En die zoo algemeen bewonderde grooten dezer aarde?

Ze zijn allen ellendig gestorven; nog een leeft er, maar die is levend begraven.

De Almachtige heeft hem gespaard om der wereld te toonen, dat niemand gelukkig aan zijn einde komt, die de Kerk vervolgt.

Maar ook het jachtslot in den Taunus, de Woudidylle, is niet meer. Nog altijd roept wel de koekoek naar alle kanten heen, nog kirt wel de wilde duive, maar de bron murmelt niet meer, en de rozen zijn uitgebloeid, omdat zij het huis verliet.

Als een rook zijn die dagen van onuitsprekelijk geluk voorbij, zonder spoor achter te laten ...... want ook zij waren zonder God.

Van alles wat zoo spoedig vergeten wordt, voel ik het diepste in mijn ziel, dat aan de heerlijke rozen zoo karig de tijd wordt toegemeten om te bloeien.

De knop breekt nauwelijks los, of de roos begint reeds te verwelken; en is dat korte oogenblik voorbij, dan weet bijna niemand meer, hoe schoon de roze was.

grondslag, zij verdient derhalve ten volle een woord van aanmoedigende appreciatie, dat wij hier gaarne openlijk uitspreken.

ER IS GEVLOGEN OP CURAÇAO!

Haal nu uw schouders niet minachtend op voor de proeve in de edele vliegkunst, welke wij hier op Curaçao te zien hebben gekregen, het is en blijft een feit van beteekenis.

O, jal zij, die hebben zien vliegen in Europa of Amerika, vinden het, natuurlijk, niets bizonders, en noemen het misschien niet eens VLIEGEN, wat de vliegenier hier gedaan heeft.

Maar hier op Curaçao is het wel degelijk iets heel bizonders, dat een mensch in een machine, met een gezamenlijk gewicht van 'n paar honderd Kilo, zich ± 3 M. verheft van den grond en eerst na 'n 10 à 15 M. verder weer neer komt.

Is dat vliegen, of niet?

Is de vliegkunst niet op deze wijze begonnen?

Dan hebben ook wij hier het begin gezien, de allereerste, nog eenigszins onzekere proeven, waarbij men nog niet wist, wat het worden zou. Maar gevlogen is er op Curaçao, dat is buiten kijf.

We hadden meer verwacht; zeker! Het is wel wat tegengevallen; ook al waar! Maar, er zijn toch geen ongelukken gebeurd, waarvoor groot gevaar bestond, als de man gedaan had, wat hij niet kon.

Niet op eens door een schitterende vlucht bracht hij ons in verrukking, maar heel langzaam heeft de vliegenier ons gevoerd tot aan het begin van den geestdrift.

De monden gingen al open, 't begon al te klokken in de keel; al kwam er nog geen geluid, we waren toch van plan een kreet van bewondering te uiten, de handen waren al in beweging om luide onzen bijval uit te klappen. Maar telkens daalde het machine en stelde ons te leur.

De vliegenier had beweerd slechts 18 yard noodig te hebben om te starten, en hij begon met den heelen „Dam" af te rijden, die toch minstens 1300 yard lang is. Maar de tweede maal ging het beter, toen bracht hij het tot een sprong, alsof hij bij den wedren een hindernis over wilde. Alle goede dingen in drieën. De derde maal vloog hij 1½ M. hoog en misschien 10 à 15 M. ver.

Nog gaf hij het niet op, begon opnieuw, en werkelijk, reeds spoedig steeg hij, en hooger dan hij geweest was; wel 3 Meter! Maar ach, plotseling daalt hij weer en stoot tegen een canoa, die langs het strand lag. De vliegenier springt van zijn machine in de canoa. De schok had het vliegtuig weer onklaar gemaakt, de demonstratie was afgeloopen.

Maar we hebben zien vliegen, al was het niet lang en niet hoog.

Het vliegrecord van Curaçao staat nu op naam van ...... ? Ja, die het weet mag het zeggen.

Of hij spoedig geslagen zal worden en overtroffen door een echten hoogvlieger?

We blijven maar kalm in afwachting.

Koloniaal Verslag 1913

LANDBOUW.

Vervolg.

Ook op Bonaire was het jaar 1912, zooals reeds aangeteekend in hoofdstuk B, § 1. zeer ongunstig voor den landbouw.

De maïsoogst 1911|1912 mislukte geheel. De oogst van aloë was, vergeleken bij dien van het vorige jaar, gering; tegen 70155 K.G. in 1911 werd in 1912 slechts 31827 K.G. hars uitgevoerd, die echter, zooals bij Aruba is opgemerkt, tegen betere prijzen werd verkocht. Ten gevolge van de geheerscht hebbende droogte werd weinig gedaan aan de uitbreiding van deze cultuur. De oogst van dividivi was in 1912 de helft minder dan in 1911, n.l. 500 ton tegen 1100 ton in 1911. In den marktprijs van dit stapelproduct, die zeer gedrukt was, vertoonde zich tegen het einde van 1912 eene geringe verbetering.

Op Bonaire was ook, evenals op Curaçao, bijna geen plantzaad te bekomen toen de regen in de laatste maanden van 1912 inviel. Van gouvernementswege is daarin voorzien. Het verstrekte zaad is over het algemeen goed ontkiemd en opgekomen, zoodat de oogst 1912|1913 zich tamelijk goed laat aanzien, hoewel door rupsen veel schade aan de te velde staande maïs is berokkend.

Het jaar 1912 was niet gunstig te noemen voor de katoencultuur op St. Martin, zooals reeds vermeld is in hoofdstuk B, § 1. De met die cultuur bebouwde oppervlakte is niettemin van 72 H.A. in 1911 toegenomen tot 99 H.A. in 1912.

Omtrent den te Pointe Blanche door het koloniaal bestuur aangelegden lemoenproeftuin valt alsnog niet veel bijzonders te melden. De van de zaaibedden in den grond gestoken jonge plantjes zagen er frisch en gezond uit. De ondervinding heeft geleerd, dat er beter succes te verkrijgen is door de zaadjes eerst in kweekbedden te laten ontkiemen dan ze direct op het open veld te zaaien.

De bebouwde oppervlakte gronds op St. Eustatius nam gedurende 1912 met 52 H.A. toe en klom tot 292 H.A., waarvan 192 H.A. met katoen werd beplant door 186 ingezetenen, van wie 180 kleine planters zijn, die stukjes van 3 H.A. en minder verbouwen.

Het yamsland bleef vrijwel hetzelfde, n.l. 15 H.A. in 1912 tegen 16 H.A. in 1911; doch het bataten land vermeerderde met 15 H.A. en besloeg in 1912 eene oppervlakte van 57 H.A.

Het beschot der katoen van het oogstjaar 1911|1912 beantwoordde niet aan de verwachting, waarvan de hoofdoorzaak is gelegen in de droogte gedurende het geheel eerste kwartaal van het verslagjaar.

Uitgevoerd werd aan gezuiverde en ongezuiverde katoen 17 400 K.G. tegen 18 081 K.G. in 1911, dus 681 K.G. minder. Daar de katoen echter tegen hoogere prijzen werd verkocht, werd het verschil in opbrengst, wat de hoeveelheid betreft, daardoor ten volle vergoed. Het netto-provenu van de verkochte katoen beliep in 1911 ruim f 30 500 en in 1912 ruim f 33 300 of f 2800, d. i. ruim 9 pct., meer dan in het vorige jaar.

Ook de katoenaanplant van het oogstjaar 1911|1912 op het domein Zeelandia, thans eene oppervlakte beslaande van 6 H.A., ondervond den terugslag van de ongunstige weersomstandigheden. Deze 6 H.A. leverden slechts 575 K.G. vezel, waarvan 561 K.G. schoon en 14 K.G. gevlekte.

De katoen van het loopende oogstjaar 1912|1913 had eveneens zeer veel te worstelen met de voor haar ongunstige weersomstandigheden. Er is nog slechts 3117 K.G. vezel verzendbaar. Blijkt echter de rijpingsperiode, vallende in het eerste kwartaal van 1913, niet ongunstig te zijn, dan laat zich nog wel een goede oogst verwachten.

Het koloniaal bestuur verstrekte wederom in 1912 kosteloos gedesinfecteerd zaaizaad tot eene hoeveelheid van 1750 K.G.

Op Saba leverden in 1912 de oogsten van aardappelen en uien, zijnde de twee voornaamste landbouwproducten van het eiland, minder op dan in het voorafgaand jaar. In 1912 werden uitgevoerd 22 500 K.G. aardappelen en 710 K.G. uien tegen respectievelijk 31 250 K.G. en 13 545 K.G. in 1911.

De zooveel geringere oogst van uien in 1912 dan in 1911 is niet zoozeer toe te schrijven aan de weersgesteldheid, maar voornamelijk hieraan, dat de planters in 1912 over zeer weinig uienzaad te beschikken hadden.

Ook cassave, bataten, boonen, maïs en bacoven werden er verbouwd, doch uitsluitend voor plaatselijk gebruik.

VEETEELT.

In bijlage Z wordt een overzicht aangetroffen van den veestapel over de laatste zes jaren.

De gegevens daartoe werden door de belanghebbenden verstrekt.

Het jaar 1912 was zeer ongunstig voor de veeteelt op Curaçao, Aruba en Bonaire.

Het gebrek aan veevoeder, dat zich reeds in de laatste helft van 1911 deed gevoelen, en dat ten gevolge van de aanhoudende droogte in 1912 toenam, veroorzaakte groote sterfte onder het vee.

Vele veehouders trachtten door tijdigen verkoop van een gedeelte van hun vee aan de slachters grootere verliezen te voorkomen, maar bij verschillende hunner geraakte het vee, vooral runderen en schapen, spoedig in zulk een slechten toestand, dat deze niet als slachtvee van de hand konden worden gedaan. Zooals blijkt uit bijlage Z, verminderde de veestapel in 1912, globaal berekend, met ± 50 %.

Tengevolge van de in de laatste drie maanden van 1912 ingevallen en tot in den aanvang van 1913 aangehouden regens, zijn de vooruitzichten voor de veeteelt in het loopend jaar niet ongunstig, daar er dan wel op genoegzaam voeder kan worden gerekend.

Behalve wat betreft schapen en geiten, waarvan het aantal in 1912 is verminderd, valt voor het overige in den veestapel op St. Martin in 1912 eene vermeerdering te constateeren.

Op St. Eustatius is de veestapel in 1912, met uitzondering van paarden en muilezels, wegens de ongunstige weersomstandigheden afgenomen.

Op Saba is het aantal paarden, ezels en geiten vermeerderd; daarentegen is dat der runderen, schapen en varkens gedaald.

VISSCHERIJ.

Het rapport van den adviseur voor visscherijzaken is opgenomen in bijlage A A.

In dit bedrijf kwam op Aruba in 1912 geen verandering. Van de hoeveelheid — in hoofdzaak naar Curaçao — uitgevoerde visch werd geen aanteekening gehouden, doch de waarde wordt aangegeven als te zijn geweest ± f 8700.

Aan hen, die zich met dit bedrijf bezighouden, verschaft het een winstgevend middel van bestaan.

Ook dit bedrijf leverde op Bonaire in 1912 zeer weinig op, daar wegens de hooge rechten, die thans door Venezuela worden geheven om in de wateren van de Roquez-en de Aves-eilanden te mogen visschen, het den Bonairiaanschen visschers niet mogelijk was met hunne visschersbootjes onder Nederlandsche vlag hun bedrijf daar uit te oefenen. Ook waren zij van de gelegenheid uitgesloten om, evenals vroeger, op de Venezolaansche markten de visschen te brengen, die zij in de wateren van Bonaire hadden gevangen. Dit wordt slechts aan hen toegelaten, wier visschersbooten de Venezolaansche vlag voeren.

Voor de bevolking van Simpsonsbaai op St. Martin levert de visscherij nog steeds een vrij winstgevend bestaan op.

Op St. Eustatius was in 1912 de invoer van geconserveerde visch meer dan in 1911, namelijk voor eene waarde van onderscheidenlijk f 969 en f 711.

In den toestand van de visscherij op Saba kwam in 1912 geen verandering. Niemand houdt er zich uitsluitend bezig met dit bedrijf, dat slechts naar gelang van omstandigheden door planters en zeelieden wordt uitgeoefend.

PEST.

Het staat wel vast, dat de vlooien een groote rol spelen in het overbrengen van pest op den mensch. Niet alle vlooien natuurlijk, maar vlooien van pestzieke ratten zijn de boosdoeners. Konden wij nu maar voorkomen, dat de vlooien den mensch aanvielen, of konden wij de vlooien eerst ontsmetten!

Men zegt, dat men vlooien van het lijf kan houden door naphtaline, anderen beweren, dat borax nog beter werkt. Zouden de geneesheeren in die richting niet van voorlichting willen dienen?

En dan is er iets, dat de vermelding wel waard schijnt.

Het spelen van kinderen met katten, vooral ronddolende katten, is hoogst gevaarlijk, omdat deze allicht in nauwe aanraking zijn geweest met ratten of ratten-cadavers. Want de rattenvlooi vergeleert op de kat voort en *blijft besmet*.

En merkwaardigerwijs schijnt de besmette vloo, die op den hond overgaat, na korten tijd zijn besmettingsvermogen te verliezen, terwijl de hond immuun is voor de pestvloo.

Kol. Weekbl.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Nog voor dat Z. D. H. de Apostolisch Vicaris in zijn Vastenbrief er de aandacht op had gevestigd was in de Parochie van Pietermaai reeds een Mariacongregatie opgericht voor de Meisjes, die de school en den Cathechismus verlaten.

Gisteravond had daar de eerste plechtige opdracht plaats der nieuwe leden. De Hoogeerw. Pater Provicaris deed het Lof, geassisteerd door den Directeur der Congregatie Pater P. POIESZ. als Presbyter assistens, en door den Zeereerw. Pater M. v. D. ELZEN, Pastoor der Parochie, als Diaken en den Weleerw. P. A. SARIS, als Subdiaken. Na een geestdriftige, hartelijke toespraak van hun Directeur werden de nieuwe leden in processie, door bruidjes en strooistertjes voorafgegaan naar het Altaar geleid, waar zij gezamenlijk hun opdracht deden aan Maria. Daarna wijdde de HEW. Pater Provicaris de medailles, en ontvingen de leden elk hun insigne. Een *Te Deum* en de Benedictie besloten de mooie plechtigheid, welke door zeer vele geloovigen werd bijgewoond.

De Prijsuitdeeling in het Pensionaat „Welgelegen."

In de naburige republieken heeft het Pensionaat der Eerw. Zusters Franciscanessen van Curaçao een welverdienden naam. Het getal der Jongedames uit Venezuela, Colombia Sto. Domingo, Haïti en Panama, die aldaar hare goedsdienstige en wetenschappelijke opvoeding voltooien, is reeds gestegen tot 80. Het mag derhalve met recht een bloeiende inrichting genoemd worden.

Donderdagavond heeft aldaar de plechtige prijsuitdeeling plaats gehad. De HEG. Heer Gouverneur der Kolonie, Mr. TH. I. A. NUYENS, heeft persoonlijk deze plechtigheid willen opluisteren door zijn hooggewaardeerde tegenwoordigheid. Z.H.E.G. was vergezeld van zijn Adjudant, den Weledelgestr. Heer J. PENHA.

De plechtigheid werd voorgezeten door den Hoogeerw. Pater Provicaris. P. fr. G. WOLSKY, en werd bijgewoond door de Geestelijkheid, de Heeren Consuls der verschillende Republieken, Familieleden der Pensionairen en vele belangstellende Dames en Heeren.

De ruime recreatiezaal was schitterend verlicht en mooi versierd.

Na eenige vlot gespeelde pianostukjes had het eerste en voornaamste gedeelte der prijsuitdeeling plaats, de uitreiking van de kronen, linten met decoraties, prijzen en diploma's. Dit jaar kon, na een driedaagsch examen ten overstaan van den Inspecteur van het Onderwijs, aan drie leerlingen het Diploma van voleinde studie worden verleend.

Toen voerde het Dames-orkest een paar mooie nummers uit, waarna al de vlaggen der verschillende Naties werden gehuldigd op een hoogst geestdriftige wijze. De Nederlandsche Vlag stak hoog uit boven alle andere.

Een comische voordracht liet goed uitkomen, hoe vrij en ongedwongen zelfs de jongste leerlingen zich wisten te gedragen te midden van dit voor hen zoo ongewoon gezelschap. Ze deden het heel aardig en werden luide toegejuicht.

De tweede helft der prijsuitdeeling volgde.

En toen kwam er een surprise.

De Jongedames worden in dit Pensionaat ook opgeleid voor het huishouden. Een modelkeuken staat daarbij ter hunner beschikking, geheel en al voor hen alleen ingericht.

Deze nieuwe uitbreiding van het leerplan moest dit jaar plechtig worden ingewijd.

Het scherm ging op en vier Jongedames stonden achter een tafel, overladen met lekkernijen. Zingend verklaarden zij zelf alles gebakken te hebben en lieten het aan de vergadering ronddienen om het eens te proeven. Dat viel echt in den smaak

Lieve kleinen traden weer nader met aardige mandjes om de kunstig gevouwen servetten, waarin het gebak was rondgediend weer in ontvangst te nemen.

De keuken der Pensionairen was ingewijd en hoogelijk goedgekeurd.

Na den Hoogedelgestr. Heer Gouverneur, den Hoogeerw. Pater Provicaris en alle aanwezigen te hebben bedankt gingen de Jongedames over tot de opvoering van het Drama *Constantino ó El Triunfo de La Cruz.*

Dat was een galavoorstelling ter eere van het „Christelijk Jubeljaar, iets fijns en keurigs, dat een voornaam cachet gaf aan den heelen avond.

Een waarlijk schitterende apotheose van het Kruis, gekroond door een lichtenden koningsdiadeem, gedragen door twee staande Engelen en vereerd door aanbiddende, knielende geesten vormde het waardige slot, Dat tableau vivant was eenig mooi en bracht de geheele vergadering in verrukking.

In keurig, vloeiend Fransch bedankte de Hoogeerw. Pater Provicaris, wenschte allen geluk met het behaald succes en hoopte, dat, de Ouders zoowel als de Kinderen, eens allen den schitterenden triumf mochten vieren na den moeitevollen strijd des levens.

De Weleerw. Sceur Supérieure, M. THÉODORIQUE en hare staf van kundige Onderwijzeressen, zullen voldoening hebben beleefd van hare zorgzame, moeitevolle voorbereiding. Moge het Pensionaat „Welgelegen" onder hare bekwame leiding groeien en bloeien.

De Tentoonstelling.

Een afzonderlijke vermelding, en een eervolle, verdient wel de tentoonstelling van fraaie en nuttige handwerken, die Donderdagavond gehouden werd in het Pensionaat *Welgelegen*. De bezoekers, maar vooral de bezoeksters, waren vol bewondering over de groote verscheidenheid der werken en over de keurige afwerking daarvan.

Men zag er kantwerken, geborduurde kussens en schilderijen, tafel- en pianoloopers, spreien, kanten kussensloopen, zijden auto-shawls, kinderjurkjes en damesjaponnen, prachtige bloemstukken in was en van zijde, beschilderde bordjes en glasplaten, kleine schilderstukjes en wat al niet! Alles gemaakt door de pensionairen.

Het was een schitterend bewijs van het degelijk onderricht, dat de leerlingen op dit Pensionaat genieten.

Neerlands Onafhankelijkheid

is ook in onze Kolonie herdacht. Het begon reeds Zondag avond, daags voor den gedenkwaardigen dag van 17 November. De Kapel van het Garnizoen gaf een mooi concert met drie nieuwe nummers.

Er werd goed gespeeld, dankbaar genoten door het talrijk opgekomen Publiek.

Eenige Dames waren al getooid met Oranjestrikken.

Den volgenden dag werden de vlaggen en wimpels geheschen op de verschillende consulaatsgebouwen en bij vele particulieren.

Morgen zal na de Hoogmis in de Cathedraal een *Te Deum* gezongen worden.

Hoog Bezoek.

De Gouverneur bracht Dinsdagmorgen, vergezeld van Adjudant PENHA een bezoek aan de school van Sta Maria.

In den Put.

Op onverklaarbare wijze is verleden week weder een Meisje van ± 20 jaar in een put gevallen op de plantage Groot Santa Martha.

Zij was 's morgens uitgegaan om melk te halen, maar keerde niet terug. Eerst drie dagen later vond men het lijk in staat van ontbinding in den put.

Een gruwel.

Verleden week werd aan het zeestrand bij Pietermaai een lijk gevonden van een pasgeboren kind. Verleden jaar was dat ook al gebeurd op nagenoeg dezelfde plaats.

Goddank, heeft de Politie kunnen achterhalen wie de ontaarde moeder was. Zij zal haar gerechte straf niet ontgaan.

De regen.

't Gaat prachtig! Na een weekje zonneschijn is het weer gaan regenen. Uitstekend, 't was weer juist op tijd.

Ons eiland ziet er heerlijk frisch en groen uit. Het is thans een genot eens naar buiten te wandelen.

Niet overal viel de regen even veel. Op Aruba schijnt het zelfs al heel weinig, te weinig, geregend te hebben. Nu het echter hier in de stad zoo herhaaldelijk regent, zal het toch ook wel spatten en druppelen in den omtrek.

We gaan een goed jaar te gemoet.

Onze Haven.

3 December a. s. zal het eerste s. s. der nieuwe Lijn: „*K. W. I. M. B.*„ Amsterdam verlaten om eene geregelden driewekelijkschen dienst te openen tusschen Holland–Colon.

Zooals men weet, zullen gedurende 't jaar 1915 3 vrachtschepen deze lijn bedienen, doch *in den loop* reeds van 't volgend jaar zullen 3 nieuwe passagiersbooten, die nu nog in aanbouw zijn, dezen dienst waarnemen.

De aankomst alhier van 't eerste s. s. valt juist op Kerstdag, en zijn terugkomst van Colon op 5 Januari 1914.

De verbinding met Holland zal dan veel korter wezen dan tot nu toe 't geval was. In 22 dagen kan men Curaçao en Amsterdam bereiken.

Allicht wordt door deze nieuwe lijn alleen onze haven gedurende één jaar door 35 booten *meer* bezocht. Alweer dus vooruitgang!

Met genoegen maken we ook hier melding van een ander feit, waardoor onze haven eveneens in belangrijkheid wint.

Deze week, Woensdag ll. 19 Nov., kwam hier aan het Noorsch s. s. *Viking* van Jamaica. Het is een schip, dat ingericht is voor 't vervoer van vee, doch dat tevens gelegenheid biedt voor 30 eerste klas passagiers. Volgens informaties, die de firma S. E. L. MADURO & SONS ons met de meeste welwillendheid verschafte, kunnen we meedeelen, dat bovengenoemd S. S. bestemd is voor 't overbrengen van vee tusschen Pto Cabello en Pto Colombia, en dat 't schip om de 8 dagen pl. m. onze haven zal aandoen voor 't innemen van steenkolen. We wenschen de actieve firma

MADURO & SONS, Agent der *Viking*, gelukwenscht dezen vooruitgang en hopen, dat dit schip de eerste schakel moge vormen van een langen keten van stoomschepen, die, na de opening van 't Panamakanaal, hier hare kolenmagazijnen komen opzoeken, waar ze steeds op eene *spoedige* en *goedkoope* levering kunnen rekenen.

Kamer van Koophandel en Nijv.

Bij de Donderdag ll. gehouden verkiezing werden gekozen de Heeren C. S. GORSIRA JPEz., E. M. PENSO, JULES L. PENHA.

Havenwerken.

In het begin der week zijn de soldaatjes doorgegaan met schieten, in de tweede helft der week ging de baggermachine op de beschoten plaats liggen en haalde groote bonken rots omhoog. 't Gaat uiterst langzaam, anders vallen die brokjes tusschen de tanden uit, maar 't is toch een bewijs, dat er eenig effect bereikt wordt. We schieten op, al is het niet vlug.

Koloniale Raad.

De Woensdag avond gehouden zitting van den Kolonialen Raad werd bijgewoond door den ondervoorzitter en 8 leden.

Op voorstel van het lid DE GAAY FORTMAN werd eene kleine wijziging in de notulen der vorige vergadering aangebracht.

Na voorlezing van de ingekomen stukken kwam in behandeling de Ontwerp-verordening tot wijziging der verordening van 6 October 1906 (P. B. 1907 No. 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

Het lid WINKEL drong aan op intrekking van het Koninklijk Besluit van 21 Juli 1913 No. 45 (P. B. 1913 No. 47). Na eenige discussie werd het ontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Verder werd de Ontwerp-verordening tot aanvulling van art. 12 der Grondbelasting-verordening 1908 (P. B. 1908 No. 27), zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Evenzoo ging het met de Ontwerp-verordening tot wijziging van de verordening, houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.

De Vrijmoedige.

Daar wij verhinderd waren de vergadering persoonlijk bij te wonen, laten wij als aanvulling hier ook nog volgen dat gedeelte uit het verslag van *De O. Crt.* dat handelt over de door *De Vrijmoedige* genoemde discussie:

Eerstgenoemde ontwerp-verordening gaf het lid Winkel aanleiding aan te dringen op intrekking van het Koninklijk besluit, waarbij de Curaçaosche onderwijsverordening gewijzigd werd in de richting van verhooging van het subsidie voor het bijzonder onderwijs. Spreker achtte her daaraan uitgegeven geld noodeloos besteed. De Adm. van Financiën, als gemachtigde van den Gouverneur ter vergadering aanwezig, maakte de opmerking dat de Koloniale Raad niet de plaats is, waar die intrekking moest worden verzocht, waarop zich een discussie ontspon tusschen deze Heeren over de plaats om een dergelijk verzoek te doen.

De voorzitter meent dat het de bedoeling was van den heer Winkel om door aldus zijn verlangen kenbaar te maken, dit onder de oogen van den Minister te brengen, die kennis neemt van den inhoud der notulen.

Het lid Zeppenfeldt zeide dat in het Voorloopig Verslag niet voorkomt, dat er eenige bedenking tegen het ontwerp gemaakt is en dat het lid Winkel den Raad met zijn voorstel overvalt.

Het lid Sutherland bestreed het door den heer Winkel gezegde, maar betreurde ook dat door het moederland een besluit in strijd met het gevoelen van den Raad genomen is. Spreker is het niet eens met het lid Winkel dat het geld niet nuttig besteed wordt.

Het ontwerp wordt ten slotte aangenomen, nadat daarin op verzoek van den adm. v. fin. art. 2 zoodanig werd gewijzigd, dat de verordening geacht wordt in werking te zijn getreden op 1 October ll.

Officieele berichten.

De tijdelijke benoeming van den heer C. B. J. Wijtenburg tot gymnastiekonderwijzer aan de Hendrik- en Wilhelminaschool alhier is, op zijn verzoek ingetrokken.

In de plaats van den heer W. E. C. L. A. Netherwood, die er voor bedankt heeft, zijn benoemd in de commissie van aanslag voor de grond- en gebruiksbelasting op St. Martin N. G. tot lid: de heer J. A. Richardson, plaatsvervangend lid dier commissie, en tot plaatsvervangend lid: de heer L. O Lampe.

De Predikant bij de vereenigde Protestansche Gemeente alhier M. H. J. Bosch van Loenen is in activiteit hersteld.

Aan den postbeamte in het dorp St. John op Saba, James Hassell, is op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als zoodanig, en Mej. Audrey M. Every, tijdelijk, belast met die functien, is definitief in die functien benoemd.

De tijdelijke aanstelling van den heer R. J. Beaujon Jr. tot leider van de hoedenvlechtindustrie is ingetrokken.

De Gouvernement-geneeskundige op St. Martin N. G. C. A. Shaw is in activiteit hersteld.

Aan den adviseur voor den visscherijzaken alhier Dr. P. J. van Bremen is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Aan Mej. N. J. C. Kruijt, hoofd der Wilhelminaschool alhier is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Regenval.

Gedurende de maand October.

Fort Amsterdam	95.7	mM.
Westpunt	20.7	„
Plantage Siberie	80.	„
Kl. Sta Martha	23.	„
Hoffi Abao	26.9	„
Cas Chikito	96.5	„
Sta. Marta	72.5	„
Groot St. Joris	94.5	„
Wilhelminatuin	84.	„
Santa Rosa	80.	„
Beekenburg	62.8	„
Noordkant	73.5	„

De regen kwam tot dusverre uit den goeden hoek, de Benedendistricten kregen daardoor wel wat minder, maar de rupsen en insecten bleven weg. Alles te samen genomen, mogen we tevreden zijn.

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Sept. werd ingebracht:

Willemstad		f 4.076.37
2e district		63.50
3e „		—
4e „		6.
5e „		32.
Oranjestad	Aruba:	99.50
3e district	„	—
Kralendijk	Bonaire:	714.65
Rincon	„	—
Philipsburg, St. Mart.		962.60
Oranjestad, St. Eust.		507.
Bottom, Saba		235.55
Windwardside		—
Totaal:		f 6.697.17
Terug gehaald:		f 9.460.42

Posterijen

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Josefina Alberto, J. Alvares, Victoria Boye 2, Rosalinda Civilan, Marcelo Fermit, Carlos Gonzalez, C. Henriqeus, Martina Jansen, Francisco Lacle, Alberto Lopez 2, Juan Meyer Minguel Qintero Petronilla Miguellos 2 Corrao Salvadore Cupriano Thielman Miguel Vos Tromp.

Aangeteekende Stukken: Juan J. A. bud, W. C. Evertsz, J. D. Jesurun, Menge & Co., Dilla P. de Weeber 2.

Drukwerken: Reinancio Alvarez, Manuel Capriles, Clarac, Daniel Davelaar, Panchito de Veer, Federico Dovale, Johan Henriquez, Ant. Pieters, K. Post, Lucien Rudolf Generoso Welhous.

Drukwerken zonder adres: eenige exemplaren van de Harlinger Courant.

Welkom.

De Ingenieur G. J. VAN DEN BROEK is hedenmorgen met de *Prins Willem I* hier aangekomen. Wij heeten ZWEG hartelijk welkom, en hoopen, dat hij de werkzaamheden aan onze havenverbetering nu eens goed op dreef zal brengen. 't Was tot nog toe maar sukkelen.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 21 November 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per K.G.		—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.05½
ORANJESCHILLEN per K.G. 1e kw.	„	0.60
id. per K.G. 2e kw.	„	0.50
HUIDEN per K.G.	„	0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.10
WOL per K.G.	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.55
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa)		

Kwaliteit No. 1	per dozijn		„	4
„ „ 1 (gebleekt)	„ „		„	4.12½
„ „ 2	„ „		„	5.25
„ „ 3	„ „		„	—
„ „ 3	„ „		„	—
„ „ 4	„ „		„	7.—
„ „ 5	„ „	OLA	„	—
„ „ 6	„ „		„	8.
„ „ 7	„ „		„	9
„ „ 8	„ „	OLA		
„ „ 9	„ „		„	1250
„ „ 10	„ „	OLA	„	12.
„ „ 11	„ „		„	—
„ „ 12	„ „	OLA	„	15
„ „ 13	„ „		„	
„ „ 14	„ „	OLA	„	
„ „ 15	„ „		„	

Ratten.

In de laatste week werden 136 ratten in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

Venezuela. De nieuwe zoogenaamde revolutie schijnt nog altijd niet bedwongen te wezen. President J. V. GOMEZ althans kampeert nog steeds met zijn leger in Maracay.

Een nieuw bewijs van vooruitgang troffen we aan in *El Nuevo Diario:* In 1908 bedroeg de Nationale Schuld van Venezuela 217.201.179 Bolivar.

Op 31 December 1912 was deze schuld verminderd tot 181.612.182 09 B. Dat wil dus zeggen dat in 4 jaar tijds 35 millioen Bolivar werd afbetaald. En dat, terwijl tegelijkertijd zeer veel geld besteed werd aan de verkeerswegen en bruggen, aan den Gezondheidsdienst en het Onderwijs en niet het minst aan de kleeding en reformatie van het leger.

De Venezolanen zullen door al deze bekendmakingen wel worden voorbereid op de verlenging van het Presidentschap van Grl. Gomez, die het land zoo sterk tot bloei bracht.

BELGIE.

In de Belgische Kamer

heeft de heer Woeste een zeer goede rede gehouden over het neutraal onderwijs:

„Gij spreekt van eene neutrale school, die eene nationale zou zijn; doch, zoo de neutrale school eene nationale is, moet zij aan iedereen behagen. Welnu, wij willen er niet van weten. Eigenlijk bestaat er geen neutraal onderwijs en zoo er een bestond, zou het niets waard zijn.

Men zal, zegt gij, de kinderen leeren lezen, schrijven, enz. Doch daartoe behooren boeken en volzinnen. Wat zouden die boeken en volzinnen zeggen, indien zij niet spreken van God noch van de ziel? Het onderwijs zou rationalistisch zijn.

Gisteren hoorde ik een van onze tegensprekers gewagen van zedeleer, gegrond op de solidariteit.

Doch uwe zedeleer is niet de onze: Bijgevolg zal uwe school niet neutraal zijn; het zal een rationalistische school zijn. Zult gij de plichten jegens God onderwijzen? Neen, niet waar. Welnu, zonder dit, bestaat er voor ons geen zedeleer. Ook kunnen wij onze kinderen niet toevertrouwen aan dergelijke school.

Gij kent heel slecht onze leering. Wij gelooven, dat de mensch is geschapen door God, en dat de beginselen der zedenleer in zijn hart zijn geprent. Maar de mensch heeft ook zijne vrijheid, waarvan hij heel dikwijls slecht gebruik heeft gemaakt zoodanig dat er eene nieuwe openbaring noodig was.

Het Katholicisme bezit dus niet het monopolie van de zedenleer, maar het heeft deze verlicht, gelouterd, ondersteund, volmaakt en vooral gevestigd op haren grondslag en door hare bekrachtiging.''

Spreker wees op de Zuiderburen: „In een harer laatste afleveringen deed *La Reforme sociale* uitschijnen, dat de toestand waarlijk onrustwekkend wordt. De toeneming van de misdaden is verschrikkelijk. In 1911 heeft men, in Frankrijk, 14.605 kinderen en jongelieden van minder dan 18 jaar oud voor het gerecht gedaagd!

Verleden jaar zegde de *Revue politique et littéraire*, dat Frankrijk thans een waar leger van misdadige kinderen heeft. Onder het stelsel van neutraliteit zijn de officiëele onderwijzers in Frankrijk bezield met een verderfelijken geest. Herinnert u het Congres van Chambéry?

L'Indépendance schreef dat de onderwijzers, in dit congres vergaderd, zich hebben gedragen als gevaarlijke oproerlingen.

Openlijk sloot zich het congres aan bij den „soldaten penning'', onderneming van verontzedelijking in het leger. En daarop hief men de *Internationale* aan.

Ook was de Fransche minister van openbaar onderwijs daarover ontroerd en dwong hij de syndikaten zich te ontbinden.

Al deze wanorde is toe te schrijven aan het neutraal onderwijs.

Gelukkig zijn in België meestal officiëele onderwijzers het vertrouwen van de ouders waardig.

Evenwel zag men te Gent, gemeenteonderwijzers, die besloten hadden de socialistische werklieden te rugsteunen in hunne eischen ten voordeele van het algemeen kiesrecht en een gedeelte van hunne jaarwedde met dit doel af te staan.''

De Balkanstaten.

Servië schijnt inderdaad niet voornemens de Albaneesche grens, gelijk die op de conferentie te Londen met zooveel moeite werd vastgesteld, te eerbiedigen, doch acht het noodzakelijk, binnen het gebied van het ontworpen koninkrijk eenige punten te bezetten, die het voor de Albaneezen moeilijker maken om nogmaals een aanval te beproeven op hunne naburen.

En het rekent erop, dat ook thans weer de mogendheden, gelijk in den loop van het laatste jaar reeds meermalen geschiedde, voor het voldongen feit zullen zwichten, liever dan gevaar te loopen, onderling in conflict te geraken.

Maar Oostenrijk, dat zooveel deed om Albanië te vestigen en Servië's invloed in de perken te houden, zal natuurlijk alles doen wat het in de gegeven omstandigheden vermag, om deze uitbreiding van Servisch gebied te weerstaan.

De Oostenrijksche gezant te Belgrado heeft mondeling aan de Servische regeering den eisch gesteld, dat de Servische troepen binnen acht dagen uit Albaneesch gebied, dat ze thans bezetten, zullen ontruimen.

Maar de Serviër moeten van plan zijn, daaraan niet te voldoen; zij willen een uitspraak der mogendheden, blijkbaar in de hoop, dat er onder de groote heeren oneenigheid zal ontstaan.

Oostenrijk werd, gelijk men weet, bij de voorloopige stappen door zijn bondgenooten gesteund en [illegible] ook de andere groote regeeringen van Europa met deze houding zijn ingenomen, doch het is de groote vraag, of die ingenomenheid iets meer dan „platonisch'' mag heeten, en zij niet ten slotte erop zullen aandringen, de zaak nu maar weer te laten gelijk het was.

In dien zin moet vermoedelijk de „vrede'' opgevat, waarover de Russische minister-president Sazonoff dezer dagen met een persman van de „Temps'' zoo druk redeneerde.

Rusland hoopt, dat het zoo spoedig mogelijk vrede worden zal en meent, dat de Balkanstaten ook daarnaar verlangen.

Turkije moet zoo spoedig mogelijk tot rust en bloei komen op den grondslag van den thans geworden toestand — dit kan wel niet anders beteekenen, dan dat men nu geen nieuwe wijzigingen in dien toestand meer dulden zal.

Maar ook dit behoeft wellicht niet al te zwaar worden opgevat, al schijnt aan Bulgarije van uit St. Petersburg kennis te zijn gegeven, dat het in geval van een nieuwe botsing tusschen Turkije en Griekenland, niet tusschen beide mag komen, wijl anders Roemenië dezelfde rol van gewapend bemiddelaar weer op zich zal nemen, welke het bij de laatste botsing met zooveel succes heeft gespeeld.

Het blijkt nu wel duidelijk, dat Roemenië ten deze niet anders dan een werktuig is geweest van het groote Czarenrijk.

Een medewerker van het „Hags'' schrijft dan ook uit het land van koning Carol:

In den laatsten oorlog, of liever gezegd, broedermoordbad, had het lieve Rusland, dat bang was, dat Bulgarije, na de Turken verslagen te hebben, ook nog de Serviërs en Grieken zou overwinnen en dan met heel den buit zou gaan loopen, had Rusland in de gaten, dat de Bulgaren het hoofd te hoog opstaken, en na zooveel overwinningen hun beschermheer uit het oog konden verliezen en op 'n goeien morgen alle Turken in den Bosporus kopje-onder lieten spelen.

Constantinopel moest of Russisch worden, of Turksch blijven!

Daarom, zelf achter de coulissen blijvend, om Oostenrijk-Hongarije niet wakker te maken, liet het Roemenië de kastantjes uit het vuur halen.

Heel behendig spiegelde het Roemenië voor dat nu het gepaste oogen-

blik geslagen was, om meer te krijgen dan het gevraagde. „Als je nu mobiliseert, Silistria bezet, en Bulgarije binnendringt, dan kun je den vrede te Sofia voorschrijven!"

Roemenië had geen bajonnetten genoeg, Rusland heeft het waggons vol cadeau gegeven, en in geval Oostenrijk niet thuis bleef, stonden 200 à 500 Roemeensche goederenwagens bij de Russische grenzen gereed, om ze naar Oostenrijk te transporteeren.

Het gevolg weet u!

De Bulgaren kregen slaag op slaag, en daar kwamen me bovendien nog die 800.000 Roemeniërs in 7½ uur 'n brug maken over den Donau en trokken op naar Sofia!

Bulgarije heeft in 't geheel geen tegenstand kunnen bieden en ons leger is tot bij Sofia doorgedrongen alsof zij 'n manoeuvre in hun land hielden.

In het heele stuk land, dat zij er bij gekregen hebben, geloof ik niet, dat 500 soldaten te vinden waren.

Of het inderdaad tot een nieuwe botsing tusschen Griekenland en Turkije komen zal?

Ziehier de punten, waarover de Turksche en Grieksche gedelegeerden het oneens waren in de conferentie van gisteren:

In art. 7 vragen de Turken, dat de particuliere domeinen van den Sultan, en de leden der Keizerlijke familie door de Grieken zullen geëerbiedigd worden. De Grieken deden opmerken, dat het onmogelijk was, een dergelijk recht voor zulke vaag aangeduide domeinen te erkennen. Zij vroegen nauwkeurige inlichtingen.

In art. 8 wilde Turkije, dat Griekenland de onderhoudskosten der Turksche krijgsgevangenen draagt. Griekenland vroeg, dat dit geschil zou worden opgelost door de Parijsche intern. financieele commissie.

Wat betreft art. 9 aangaande de schadeloosstelling verschuldigd aan Grieksche stoomschepen, die door Turkije zijn aangehouden, blijft Griekenland bij zijn eisch, dat Turkije die schepen zal schadeloos stellen. Omtrent art. 10 bestaat verschil van meening betreffende het protocol over den afstand van Saloniki. Besloten werd dit geschil aan het Haagsche Arbitragehof te onderwerpen. Bij art. 11 stemde Griekenland toe in de verkiezing van de mufti's door de leden der Muzelmansche gemeenten en van den aartsmufti door de mufti's, doch het weigert beslist aan den sjeik-ul-islam het recht van benoeming der mufti's toe te kennen.

Het keurt alleen goed, dat hij de benoeming van den aartsmufti sanctioneert.

De Turksche gedelegeerden namen notie van deze bezwaren, teneinde instructies te vragen aan de Porte.

Het schijnt, of liever is zeer duidelijk, dat over de wenschelijkheid van een nieuwen oorlog in Turksche kringen de meeningen sterk uit elkaar loopen. De Jong-Turken zijn er vóór; zij gevoelen de geleden verkleining van het Rijk juist onder hun bewind als een nederlaag voor hun beleid, en zouden gelijk ze Bulgarije ten slotte vernederden, ook Griekenland nog gaarne een slag toebrengen.

Doch een ander deel van het Ottomaansche volk, men kan bijna zeggen het volk zelf heeft nu meer dan genoeg van den strijd.

Men begrijpt, welk een onaangenamen indruk het in de kringen van het Comité heeft gemaakt, dat prins Sabaheddin effendi naar Athene is gereisd, en met den leider der Grieksche staatkunde, Venizelos, een onderhoud heeft gevoerd.

De „Tanin" is daarover zeer verstoord en gebruikt haar dikste woorden om te zeggen, dat ze 't verkeerd vindt.

Het schijnt, dat de prins bovendien zijn aanwezigheid in Griekenland gebruikt om propaganda te maken tegen het Jong-Turksche comité onder de Turksche soldaten, die zich nog steeds in Griekenland in krijgsgevangenschap bevinden. Reeds vroeger heeft met hetzelfde doel Salvet pacha onder hen vlugschriften verspreid en in Bulgarije is Sherif-pacha in gelijken geest aan 't werk geweest.

Wanneer deze soldaten in hun vaderland terugkeeren, zal dus het Comité duizenden nieuwe tegenstanders tegenover zich vinden.

Reeds thans wordt de correspondentie, welke de krijgsgevangenen met hun vrienden en verwanten thuis voeren, streng bewaakt.

Ook speurt de Turksche regeering met ijver naar Grieksche spionnen, en moet zelfs een lijst zijn opgemaakt van in Turkije wonende Grieken, die eerstdaags kunnen of zullen worden buitengewezen.

Daarmee ware echter de oorlog zoo goed als verklaard.

Te Salonika, waar men in één jaar tijds zooveel beleefde, heerscht weer een benauwde spanning en alle zaken staan zoo goed als stil.

De stad wordt intusschen voortdurend versterkt en van soldaten en geschut voorzien.

Er is nog een bepaalde quaestie, die wel aanleiding tot een gewapende uitbarsting worden kan. Toen in den eersten oorlog Salonika voor de Grieken capituleerde, werd in de voorwaarden o. m. bepaald, dat alle kanonnen, geweren en munitie, eigendom der Porte blijven zou. En thans verlangen de Turken, dat deze uitgeleverd of anders betaald zullen worden.

De Balkan staat niet meer in vlammen, doch het smeult en gloeit er nog voortdurend en wie weet......

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart 1912 t|m 31 Augustus 1912 onder No. **4623 G**, t|m No. **3700 H** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **27n Nov.** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 9n Nov. 1913

De Voorzitter,

A. JESURUN.

DE HEER EN MEVROUW

J. L. van der Meulen Cadierez

maken hierbij bekend de geboorte van hun zoon

Hugo Reinholt

Curacao, 12 Nov. 1913.

Eenige kennisgeving.

St. Thomas-kring.

Donderdagavond 27 Nov. a.s. Gewone vergadering in het lokaal der Vereeniging, Kerkplein-Overzijde.

Aanvang 8 uur 's avonds.

De Directeur

P. fr. R. J. C. WAHLEN,

HAVEN-NIEUWS.

VAN 15 NOV. — 29 NOVEMBER.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Pr Fr Hendrik	H J v d Goot	19 Nov.	New-York	20 Nov.	Amsterdam
Merida	A Johanson	19 „	Maracaibo	19 „	Maracaibo
Caracas	Furst	19 „	La Guayra	19 „	New York
Zulia	S S Morris	22 „	New-York	22 „	Maracaibo
Prins Willem I	A H Nuboer	22 „	Amsterdam	23 „	New-York
Merida	A Johanson	23 „	Maracaibo	24 „	La Guayra
Merida	A Johanson	26 „	La Guayra	27 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	27 „	Maracaibo	27 „	New York
Philadelphia	H Highborn	27 „	New-York	27 „	La Guayra
Pr Willem V	J W Drijver	30 „	New-York	1 Dec.	Amsterdam
Antonio Lopez	Autich	16 Nov.	Colón	16 Nov	Barcelona
Orator	Packe	15 „	Liverpool	15 „	Cartagena
Bologna	A Poggi	27 „	Génova	27 „	Colón
Nestorian	Baker	29 „	Liverpool	29 „	Sta Maria
ViKing	Jensen	19 „	Cuba	19 „	Pto Cabello
Bolivia	O Langer	26 „	Hamburg	26 „	Pto Colombia
Mecklenburg	K Hoefer	29 „	Pto Colombia	1 Dec.	Hamburg

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Estelle H	15 Nov.	Aruba	*W L Swift*	15 Nov.	Pto Rico
Federica H	16 „	Aruba	*Margarita*	15 „	Rio Hacha
Refugio H.	17 „	Aruba	*Sirena*	17 „	Maracaibo
Olinda H	20 „	Barahona	*9 de Abril H*	17 „	Maracaibo
Mita H	20 „	Bonaire	*Refugia H*	18 „	Aruba
Carlota H	21 „	Maracaibo	*Perla de Ozama*	17 „	Sto Domingo
			Olga Lucila C	21 „	Rio Hacha
			Federica H	19 „	Aruba
			Estelle H	18 „	Isl. Barlov.
			Maria H	18 „	Maracaibo

20. Nov. is hier het Engelsch S.S. **TRENT** (5525 ton) der R.M.S.P. aangekomen op zijne reis Southampton—Colón.